

RIJP EN GROEN 105-A

In deze Rijk en Groen:

- [Pakketmaatregelen AWBZ](#)
 - [Wanbetalers en onverzekerden](#)
 - [Crisis, ook in de ggz](#)
 - [Ja, het kan!](#)
 - [Agenda](#)
-

PAKKETMAATREGELLEN AWBZ

In Rijk en Groen 103 en 104 hebben we uitgebreid bericht over de pakketmaatregelen AWBZ. Deze keer: informatie over vervroegde herindicaties, rol van de MEE, voorlichting, monitor langdurende zorg, gevolgen voor gemeenten en politieke lobby.

Vervroegde herindicaties

In april is het CIZ gestart met de vervroegde herindicaties voor mensen met een indicatie begeleiding die doorliep tot 2010 of later. Vanaf eind mei zijn de eerste mensen met een psychiatrische grondslag opgeroepen. Het CIZ geeft achteraf per week aan welke doelgroepen in welk postcodegebied zijn aangeschreven (www.ciz.nl).

Wanneer iemand het aanvraagformulier van het CIZ heeft ontvangen, krijgt hij twee weken de tijd om te reageren. Na 14 tot 17 dagen stuurt het CIZ een herinneringsbrief. Blijft het dan nog stil, dan neemt het CIZ telefonisch contact op met de cliënt of met een contactpersoon die bij het CIZ bekend is. Dat laatste staat niet vermeld als werkwijze op de website van het CIZ, maar is wel bevestigd door het CIZ zelf en de staatssecretaris. Niettemin blijven er zorgen dat mensen hun indicatie kwijt zullen raken, omdat zij zelf niet reageren en onbereikbaar blijven voor het CIZ. Zij krijgen op een gegeven moment automatisch het bericht dat hun indicatie per 1 januari 2010 stopt.

Van verschillende kanten zijn er berichten dat de richtlijnen voor huisbezoek binnen het CIZ zijn aangescherpt. Door de grote werklast is er slechts bij hoge uitzondering nog tijd voor een huisbezoek. De indicatiestellers gaan af op gegevens die ze al hebben en verrichten zo nodig verder onderzoek via de telefoon. Ook hier zijn er zorgen, want veel mensen zijn moeilijk in staat om door de telefoon hun situatie uit te leggen.

Voor de Bureaus Jeugdzorg zijn er 4-5.000 cliënten die een vervroegde herindicatie moeten krijgen. Dit traject is pas per 1 juli gestart en er is nog weinig over bekend. Wel zijn er berichten dat ongeveer de helft van de Bureaus Jeugdzorg achterloopt met de (her)indicaties. Het gaat dan om wachttijden van meer dan acht weken.

Rol van de MEE

Mensen die hun begeleiding uit de AWBZ verliezen kunnen een beroep doen op MEE voor tijdelijke ondersteuning. MEE onderzoekt dan met de cliënt welke alternatieven er zijn, bijvoorbeeld door het activeren van het eigen netwerk of - in sommige gevallen - door een beroep te doen op voorzieningen uit andere domeinen (zie ook vorige Rijk en Groen). Het aantal mensen dat zich voor deze ondersteuning tot MEE heeft gewend, valt erg tegen. Halverwege het jaar waren dat er nog geen 200 over het hele land. Om die reden heeft de staatssecretaris besloten om de doelgroep van MEE uit te breiden. Ook mensen die *minder* begeleiding krijgen dan voorheen kunnen een beroep op MEE doen. Hetzelfde geldt voor mensen die in 2009 een vervroegde herindicatie krijgen en vanaf 1 januari

2010 (een deel van hun) begeleiding kwijt raken. Die laatste groep moet zich dan wel voor het eind van 2009 bij MEE melden.

NB: In enkele regio's, bijvoorbeeld Midden-Holland, zijn afspraken gemaakt dat ggz-steunpunten voor ggz-cliënten deze taak van MEE overnemen of dat onderling wordt samengewerkt.

Voorlichting pakketmaatregelen

Het Landelijk Platform GGz en Kwadraad voeren een voorlichtingstraject uit over de pakketmaatregelen AWBZ. In samenwerking met landelijke en regionale cliëntenorganisaties worden voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast is er schriftelijke informatie voor cliënten en intermediairs. Naar aanleiding van de voorlichting zullen ook veelgestelde vragen en antwoorden op de website van het Landelijk Platform GGz geplaatst worden. Zie www.platformggz.nl, ook voor een overzicht van de bijeenkomsten.

Voor het aanvragen van een voorlichtingsbijeenkomst kunt u contact opnemen met Nic Vos de Wael, n.vosdewael@platformggz.nl.

Monitor langdurende zorg

De monitor langdurende zorg is een programma van gezamenlijke cliëntenorganisaties. Een onderdeel van de monitor is het volgen van het effect van de pakketmaatregelen. In juni verscheen de eerste rapportage hiervan. Nog geen spectaculaire resultaten. Vanwege de gewenningsperiode zal het nog even duren voordat de gevolgen echt voelbaar worden. Niettemin toont de rapportage wel aan dat er veel onzekerheid is bij cliënten over wat de maatregelen voor hen gaan betekenen. Bovendien blijkt dat gemeenten, onderwijs, jeugdzorg en welzijnsinstellingen nog nauwelijks op de gevolgen van de pakketmaatregelen geanticipeerd hebben. Veel hangt af van toeval. Is de school van je kind bereid om ondersteuning over te nemen? Is er in jouw gemeente een vorm van dagbesteding die bij jou aansluit?

De eerste meldactie in het kader van de monitor heeft veel reacties van ouders van kinderen met psychische problemen opgeleverd. Maar de respons onder volwassenen met psychiatrische problematiek was nog erg beperkt.

Vanaf 21 september tot 19 oktober vindt een tweede meldactie plaats. Het Landelijk Platform GGz doet mee met het meldpunt Meld je Zorg, www.meldjezorg.nl, 0900-0401208. Voor en na de meldactie kan men daar overigens ook terecht met vragen en meldingen.

Gemeenten en de gevolgen van pakketmaatregelen

HHM heeft een eindrapport gepubliceerd over de gevolgen van de pakketmaatregelen AWBZ voor de WMO. Het rapport is verplichte kost voor lokale belangenbehartigers. De pakketmaatregelen doen het zwaarste beroep op gemeenten als het gaat om mensen met psychiatrische problematiek. Zij zijn – in HHM-jargon – 'verantwoordelijk voor 60 procent van de weglekkosten naar gemeenten'. Volgens gemeenten die bij het onderzoek betrokken waren, zijn zij nog niet klaar om de gevolgen hiervan op te vangen. Ze hebben meer geld nodig (dat zeggen ze altijd), maar ook meer tijd en kennis. Opvallend is dat 20 procent van de gemeenten mensen met een psychiatrische problematiek niet als doelgroep voor hun WMO-beleid zien.

Zie www.hhm.nl voor het eindrapport Effecten AWBZ pakketmaatregelen op de WMO

Haagse politiek en lobby

Staatssecretaris Bussemaker had 150 miljoen euro vrijgehouden voor de opvang van de gevolgen van de pakketmaatregelen. Het gaat om structureel geld, dus 150 miljoen per jaar. Over de besteding daarvan zou zij beslissen wanneer zij meer zicht had op wat die gevolgen precies zijn. Inmiddels heeft de staatssecretaris het geld verdeeld. Gemeenten krijgen 127 miljoen; enkele ministeries de rest. Hoe de staatssecretaris tot die verdeling is gekomen en welke argumenten een rol hebben gespeeld, is onduidelijk. Het lijkt een ordinaire koehandel te zijn geweest.

Op 2 juli vergaderde de Tweede kamer over de pakketmaatregelen. Het Landelijk Platform GGz heeft hiervoor een vrij uitgebreide lobby gevoerd. Speerpunten waren onder meer:

- Cliëntondersteuning (zie verderop)
- Meer duidelijkheid over de financiering van DAC's

- Meer druk op gemeenten om hun participatietaak waar te maken
- Jeugdigen mogen geen slachtoffer worden van wachtlijsten voor indicatie bij Bureaus Jeugdzorg
- Meer zorgvuldigheid bij herindicaties: ruimte voor huisbezoeken; extra inspanningen van het CIZ om mensen daadwerkelijk te bereiken

Op dit moment is het verslag van het overleg nog niet beschikbaar, alleen een overzicht van moties die aangenomen en verworpen zijn. Er komt in ieder geval een quick scan onder aanbieders van dagbesteding naar de duurzaamheid van de dagbesteding. Er lag ook nog een motie dat het kabinet moest controleren of gemeenten de 127 miljoen extra inderdaad aan kwetsbare groepen besteden en dat het geld anders terug moet naar de AWBZ. Tijdens het kamerdebat gaf de staatssecretaris een zeer vrijblijvende uitleg aan die motie en vervolgens werd die motie verworpen. Gemeenten blijven dus heel vrij om met die 127 miljoen te doen wat ze willen.

In een eerder kamerdebat over de AWBZ zijn twee andere moties aangenomen: het kabinet moet dit najaar komen met een visie op de toekomst van het CIZ, inclusief samenhang met indicatiestelling in andere domeinen (WMO, arbeid, onderwijs). Ook dit najaar moet er een stappenplan liggen om voor 2012 met een glasheldere AWBZ-polis te komen (wat blijft wel en niet in AWBZ).

WANBETALERS EN ONVERZEKERDEN

Per 1 september a.s. worden mensen die hun ZVW-premie niet betalen zwaarder aangepakt.

Na twee maanden betalingsachterstand biedt de zorgverzekeraar een betalingsregeling aan en wijst op de mogelijkheid van schuldhulpverlening. Na vier maanden volgt een waarschuwingsbrief. En na zes maanden wordt via het CVZ een premie van 130 euro per maand ingehouden op het inkomen; dat is aanzienlijk meer dan de gewone premie. Dit blijft totdat alle achterstallige premie weer is betaald.

Eerder gold al de maatregel dat personen met een betalingsachterstand hun verzekering niet kunnen opzeggen; dit om te voorkomen dat mensen van de ene naar de andere verzekeraar 'hoppen' en overal een schuld achterlaten.

Het aantal wanbetalers is in 2008 gestegen van 190.000 naar 280.000. Een derde van die groep heeft sinds de invoering van de Zorgverzekeringswet nog nooit premie betaald.

Ook onverzekerden worden harder aangepakt, maar het wetsvoorstel hiervoor is nog niet openbaar en het zal nog even duren voordat de nieuwe regels van kracht worden. Het idee is dat onverzekerden eerst een brief van het CVZ krijgen, waarin zij worden aangespoord om alsnog een zorgverzekering af te sluiten. Vervolgens krijgen ze twee keer een boete. Wie dan nog geen verzekering heeft wordt door het CVZ 'ambtshalve' verzekerd. De premie wordt zo mogelijk direct via het inkomen ingehouden.

Het aantal onverzekerden bedroeg op 1 mei 2008 rond de 170.000. In de jaren daarvoor lagen de cijfers hoger, maar dat lag waarschijnlijk aan onderregistratie van het aantal verzekerden.

CRISIS, OOK IN DE GGZ

De Psy bericht dat steeds meer ggz-instellingen in financiële nood verkeren. Een belangrijke verklaring is dat instellingen met de overgang naar de dbc's nu achteraf krijgen uitbetaald in plaats van vooraf. Daarnaast speelt mee dat instellingen hun geld nu uit vier verschillende potjes moeten halen: AWBZ, zorgverzekeringswet, WMO en justitie (forensische zorg). Op al die terreinen zijn veranderingen gaande, dus de instellingen lopen vanuit verschillende kanten risico's.

En dan heeft minister Klink de ggz-tarieven nu ook nog eens met 3½ procent verlaagd. De ggz heeft namelijk te veel uitgegeven in het afgelopen jaar en daar moet de sector nu voor boeten. GGZ Nederland is woedend en heeft de minister voor de rechter gedaagd. De ramingen zouden verkeerd zijn, de cijfers nog niet definitief. Diverse andere organisaties, onder meer het Landelijk Platform GGZ, hebben minister Klink om een onderbouwing van de cijfers gevraagd, maar daar is nog geen reactie op.

Wat zijn de risico's voor de cliënt? Als instellingen echt omvallen, zijn kwaliteit en continuïteit van zorg acuut in gevaar. Een ander risico is dat instellingen medewerkers ontslaan. Dat leidt tot verschraling van de zorg en/of tot toename van wachtlijsten. Met name voor de jeugd zijn de wachtlijsten al alarmerend. Een ander risico is dat instellingen gaan bezuinigen op hun algemene dienstverlening of op ondersteuning van cliënteninitiatieven e.d.

Overigens krijgt minister Klink niet alleen kritiek op de tariefmaatregel. De 'nieuwe, snelle' aanbieders die zich verenigd hebben in MEER GGZ reageren welwillend: het kan allemaal goedkoper en efficiënter, dat bewijzen zij al dagelijks. Zij pleiten juist voor meer marktwerking en scherpere concurrentie op prijzen.

JA, HET KAN!

Op 20 maart 2009 is de campagne 'Ja, het kan! Meer samen leven, minder zorgen' van start gegaan. Doel van de campagne is een stimulans te geven aan participatie van mensen met een psychiatrische achtergrond in de samenleving. Eigen cliënteninitiatieven, het weghalen van drempels, samenwerking over schotten heen en positieve beeldvorming spelen daarbij een rol.

'Ja, het kan!' is een initiatief vanuit de achterbannen van het Landelijk Platform GGz, Voice en LOC.

Activiteiten in het kader van de campagne zijn:

- brede verspreiding van het gelijknamig manifest en het verzamelen van adhesiebetuigingen
- verzamelen en verspreiden van goede praktijken, via website en bijeenkomsten
- organiseren van ontmoetingen en discussies rond participatie van mensen met een psychiatrische achtergrond in de samenleving

Diverse kamerleden en wethouders hebben het manifest al ondertekend; daarnaast vele anderen.

Staatssecretaris Bussemaker heeft het manifest ook gekregen en haar ambtenaren bestuderen nu de tekst om te kijken of zij ook haar handtekening kan zetten.

Voor meer informatie over de campagne en voor ondertekening van het manifest, zie

<http://www.loc.nl/nieuws-ggz-mo-vz/ja-het-kan>

AGENDA

- 24 september, hele dag: VWS congres WMO Welzijn Nieuwe Stijl, RAI Amsterdam.
- 30 september, vanaf 10.00 uur: VOICE conferentie Slechte tijden, goede tijden, In De Driehoek, Utrecht.
- 1, 2 en 3 oktober: Jubileumcongres Perspectief, kenniscentrum voor Inclusie en Zeggenschap, Theater Agora, Lelystad.
- 29 oktober, van 10.00 tot 17.30 uur: Congres Gewoon Wonen, Cliëntenbond, Vergadercentrum Vredenburg, Utrecht.